

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вж. No	49-454-01-9
Дата	05 1 02 2024

ДО

Г-Н РОСЕН ЖЕЛЯЗКОВ

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА

49-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

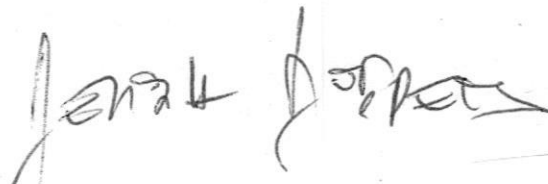
15.01.24

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България и чл. 71, ал. 1 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание, внасяме проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за безопасно използване на ядрената енергия с мотиви и предварителна оценка на въздействието към него, съгласно методологията, приложена към ПОДНС.

Молим законопроектът да бъде представен за разглеждане и гласуване по установения ред.

ВНОСИТЕЛИ:

СТАНКОВ АНАСТАС

Проект!

Закон за изменение и допълнение на Закона за безопасно използване на ядрената енергия

(Обн., ДВ, бр. 63 от 28.06.2002 г., изм. и доп., бр. 120 от 29.12.2002 г., бр. 70 от 10.08.2004 г., изм., бр. 76 от 20.09.2005 г., бр. 88 от 4.11.2005 г., бр. 105 от 29.12.2005 г., бр. 30 от 11.04.2006 г., бр. 11 от 2.02.2007 г., изм. и доп., бр. 109 от 20.12.2007 г., изм., бр. 36 от 4.04.2008 г., бр. 67 от 29.07.2008 г., изм. и доп., бр. 42 от 5.06.2009 г., изм., бр. 74 от 15.09.2009 г., изм. и доп., бр. 80 от 12.10.2010 г., изм., бр. 87 от 5.11.2010 г., бр. 88 от 9.11.2010 г., бр. 97 от 10.12.2010 г., бр. 26 от 29.03.2011 г., бр. 38 от 18.05.2012 г., бр. 82 от 26.10.2012 г., изм. и доп., бр. 15 от 15.02.2013 г., изм., бр. 66 от 26.07.2013 г., бр. 68 от 2.08.2013 г., бр. 98 от 28.11.2014 г., бр. 14 от 20.02.2015 г., бр. 58 от 18.07.2017 г., бр. 99 от 12.12.2017 г., в сила от 1.01.2018 г., изм. и доп., бр. 102 от 22.12.2017 г., в сила от 1.01.2018 г., доп., бр. 103 от 28.12.2017 г., изм., бр. 7 от 19.01.2018 г., бр. 77 от 18.09.2018 г., изм. и доп., бр. 17 от 25.02.2020 г., изм., бр. 102 от 23.12.2022 г., бр. 84 от 6.10.2023 г., в сила от 6.10.2023 г., доп., бр. 86 от 13.10.2023 г., изм., бр. 102 от 8.12.2023 г.)

§ 1. В чл. 16а думата „Ядрените“ се заменя с „Лицата, които експлоатират ядрени“.

§ 2. В чл. 20 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 след думите „до 10 години“ се поставя запетая и се добавят думите „освен ако в този закон е предвидено друго“.

2. Създава се нова ал. 4:

„(4) Лицензиите за експлоатация на ядрени съоръжения, в които се използва, манипулира или съхранява ядрен материал не се ограничават със срок.“

3. Досегашната ал. 4 става ал. 5.

§ 3. В чл. 23, ал. 1 се правят следните допълнения:

1. Създава се т. 5 със следното съдържание:

„5. при неизпълнение на изискванията на закона, свързани с извършване на периодичен преглед на безопасността – в случаите на лицензии, които не са ограничени със срок.“

§ 4. В чл. 30, ал. 3 думите „за срока“ се заменят с думите „от действието“, след думата „лицензията“ се поставя точка, а запетаята и думите „както и за срока на продължаването ѝ“ се заличават.

§ 5. В чл. 33 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 7 се отменя.

2. Алинея 8 се изменя така:

„(8) Разрешение по ал. 1, т. 3 може да бъде предшествано от издаване на разрешение за строеж по Закона за устройство на територията, в случаите на приложение на чл. 142, ал. 2 от Закона за устройство на територията за съгласуване и одобрение на идеен инвестиционен проект за строителство на ядрено съоръжение, при което идейният проект е основание за искане за издаване на разрешение за строеж по Закона за устройство на територията.“

3. Създава се ал. 10 със следното съдържание:

„(10) В случаите на планирано внасяне на заявление с искане за съгласуване и одобрение на идеен инвестиционен проект за строителство на ядрено съоръжение по ред на чл. 142, ал. 2 от Закона за устройство на територията, това обстоятелство се заявява предварително в искането за разрешение по чл. 33, ал. 1, т. 2.“

§ 6. В чл. 35, ал. 3 се отменя.

§ 7. В чл. 36, ал. 2 след думите „отделна лицензия“ се добавя „за експлоатация“.

§ 8. Създават се чл. 37а, 37б и 37в:

„Чл. 37а (1) Титулярите на лицензии по чл. 35, ал. 1 са длъжни да извършват периодичен преглед на безопасността на ядреното съоръжение най-малко веднъж на всеки десет години.

(2) Обхватът и изискванията за извършване на периодичен преглед на безопасността се определят със съответната наредба по чл. 26, ал. 2.

Чл. 37б Титулярите на лицензии, които са ограничени със срок, извършват периодичния преглед на безопасността и представят резултатите от него в рамките на производството по продължаване срока на лицензията съгласно наредбата по чл. 26, ал. 1.

Чл. 37в (1) Титулярите на лицензии, които не са ограничени със срок, представят в агенцията резултатите от извършения периодичен преглед на безопасността под формата на отчет и на интегрирана програма за изпълнение на мерки за подобряване на безопасността.

(2) Председателят на агенцията издава заповед въз основа на документите по ал. 1 в деветмесечен срок, ако е налице съответствие с изискванията по чл. 37а, ал. 2.

(3) Със заповедта по ал. 2 се определя срок за представяне на резултатите от следващия периодичен преглед на безопасността в рамките на срока по чл. 37а, ал. 1. При определянето на този срок се вземат предвид резултатите от извършения преглед, включително оценката на действителното състояние на ядреното съоръжение.

(4) Срокът за представяне на резултатите от първия периодичен преглед на безопасността се определя с условията на лицензията.

(5) Мотивираният отказ на председателя на агенцията да издаде заповедта по ал. 2 представлява основание за отнемане на лицензията.

(6) В случаите, когато с издадената заповед по ал. 2 се изменят условия на действащата лицензия, тя се изменя служебно от председателя на агенцията.“

§ 9. Член 45 се изменя така:

„Чл. 45. (1) Ядрена централа се изгражда само въз основа на следните решения, които се приемат от Министерския съвет по предложение на министъра на енергетиката:

1. решение, с което се дава принципно съгласие за изграждане на ядрена централа.

2. решение, с което се определят основните параметри на проекта, включително типа на технологията и максималната инсталирана мощност.

(2) Решението по ал. 1, т. 1 е необходима предпоставка за:

1. започване на лицензионната процедура по този закон чрез подаване на заявление за издаване на разрешение по чл. 15, ал. 4, т. 1.

2. извършване на процедура по изготвяне на оценка на въздействието върху околната среда и приемане на съответното решение от компетентния орган в съответствие с глава шеста, раздел III от Закона за опазване на околната среда.

3. извършване на предварителна оценка на ядрената безопасност, радиационната защита и управлението на радиоактивните отпадъци и отработеното ядрено гориво, които се получават в резултат на дейността на ядрената централа.

4. извършване на оценка на социално-икономическото значение на изграждането и експлоатацията на ядрената централа за страната или за отделни региони.

(3) С решението по ал. 1, т. 1 Министерският съвет дава принципно съгласие за изграждане на ядрена централа и определя лицето, което да извърши действията по ал. 2.

(4) След извършване на действията по ал. 2, т. 2 - 4 министърът на енергетиката внася в Министерския съвет проект на решение по ал. 1, т. 2.

(5) Решението по ал. 1, т. 2 е необходима предпоставка за подаване на заявление за издаване на разрешение по чл. 33, ал. 1, т. 3 от този закон.“

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 10. Титулярите на лицензии за експлоатация на ядрени съоръжения, включени в обхвата на чл. 20, ал. 4, са длъжни в едномесечен срок от датата на влизане в сила на този закон да поискат изменение на издадените лицензии по реда, определен в чл. 21, с цел привеждане в съответствие с изискванията на този закон.

§ 11. (1) Започнатите до влизане в сила на този закон производства по продължаване на срока на заварени лицензии за експлоатация на ядрени съоръжения, включени в обхвата на чл. 20, ал. 4, се довършват по досегашния ред.

(2) Когато при прегледа и оценката на документите в рамките на производството по ал. 1 се установи съответствие с нормативните изисквания, председателят на агенцията изменя лицензията с отчитане изискванията на чл. 20, ал. 4 и чл. 37в, ал. 4.

§ 12. (1) Титулярите на заварени лицензии за извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения, разположени на една площадка, могат да поискат от председателя на Агенцията издаване на обща лицензия за извеждане от експлоатация на тези съоръжения ако те са функционално свързани чрез общи конструкции системи и оборудване, извеждането им от експлоатация се намира на еднакъв етап, и имат общ план за извеждане от експлоатация.

(2) Искането по ал. 1 може да бъде направено не по-късно от шест месеца преди изтичане на срока на съответните лицензии.

(3) Когато при прегледа и оценката на документите в рамките на производството по ал. 1 се установи съответствие с нормативните изисквания, председателят на агенцията издава обща лицензия за извеждане от експлоатация на ядрените съоръжения в срока по чл. 18, ал. 1, т. 1.

§ 13. (1) Подзаконовите нормативни актове по прилагането на Закона за безопасно използване на ядрената енергия се привеждат в съответствие с този закон в едногодишен срок от влизането му в сила.

(2) До привеждането на актовете по ал. 1 в съответствие с този закон се прилагат действащите подзаконови нормативни актове, доколкото не му противоречат.

ВНОСИТЕЛИ:

Делян Димитров

Станислав Анастасов

МОТИВИ

Регулаторната практика в ЕС и в развитите държави с ядрена енергетика преимуществено прилага безсрочни лицензии. С навлизането на ядрени реактори от ново поколение проектният срок на експлоатация на ядрените централи вече достига 60 години с опции за удължаване, поради което и малкото останали държави със срочни лицензии преминаха към безсрочни. Освен това, поради факта, че удължаването на срока на лицензията става на практика с издаването на нова лицензия, се стига до неразбиране на ролята на тази нова лицензия сред нашите международни партньори. Поради тези причини се предлага въвеждането на безсрочни лицензии за определени видове ядрени съоръжения. Провеждането на периодичен преглед на безопасността (ППБ) е фундаментално изискване на Директивата за ядрена безопасност, конвенциите в областта на безопасното използване на ядрената енергия и стандартите на МААЕ. Предложението за въвеждане на безсрочните лицензии е развито като се запазва изискването за извършване на ППБ на всеки 10 години, но в рамките на действащата лицензия. Предвидено е отнемане на лицензията при неуспешен или непроведен ППБ. Във връзка с тези изменения се прецизират и текстовете за заплащане на годишните лицензионни такси.

Закона за устройство на територията (ЗУТ) допуска различни варианти за изработка на инвестиционните проекти. В случая на големи проекти, каквито са тези за изграждане на ядрена централа, предпочитан подход е този на трифазно проектиране с изработка на идеен, технически и работен проект. За такива обекти възложителят е отговорен за разработване на предпроектно проучване и идеен проект, който става част от изискванията за възлагане на проектиране и строителство или на договор под ключ. По този начин ЗУТ допуска възможността на възложителя да бъде издадено разрешение за строителство на фаза идеен проект и съответно възложителят да премине към организация на следващите етапи по сключване на договор за изпълнение, подготовка на площадката и други.

Именно тази възможност по ЗУТ сега е ограничена от чл. 33 на ЗБИЯЕ и налага неговата промяна. Следва да се подчертае, че наличието на одобрение на идеен проект не предполага последващото одобрение на следващите проектни фази или ограничаване прилагането на регулаторни решения. Предложението дава възможност на фаза идеен проект, инвестиционният проект да представи в достатъчна дълбочина всички елементи на обекта и площадката му, а в последствие да бъде осъществяван контрол върху приложението му чрез издаване на съответните разрешения по ЗБИЯЕ.

С новото предложение се уточнява, че това изискване за издаване на отделна лицензия за всеки енергиен блок на обща площадка се отнася само до лицензиите за експлоатация.

Сегашният текст на чл.45 е неясен и създава възможност за различно тълкуване. Предложеният нов текст отразява текущата практика (например тази, свързана с АЕЦ „Белене“ и 7-ми блок на АЕЦ „Козлодуй“) и изяснява концепцията за две решения на МС – „по принцип“ и „по същество“. Задължително при провеждане на процедурата по ОВОС се провежда обществено обсъждане с участието на всички заинтересовани страни, в т.ч. и други държави при трансгранична процедура.

Уведомяването също се извършва чрез средствата за масово осведомяване и по друг подходящ начин. Поради тази причина се предлага да отпадне досегашната ал.4 за да се избегне дублиране на изискванията с тези по Закона за опазване на околната среда.

Предложените текстове уреждат заварените случаи, определят съответните срокове и поясняват изпълнението на определени задължения, свързани с направените промени. Въведено е изискване за привеждане в съответствие на подзаконовите нормативни актове, издадени за прилагане на ЗБИЯЕ, с това изменение на закона в срок от една година от влизането му в сила.

ВНОСИТЕЛИ:

ЖЕНА ДОНА

СТАНИСЛАВ АРСЕТАС

ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

Основания на законодателната инициатива

Предвид навлизането на ядрени реактори от ново поколение проектният срок на експлоатация на ядрените централи вече достига 60 години с опции за удължаване и следва в законодателството да бъде имплементирана възможност за безсрочни лицензии на ядрени блокове и съоръжения за съхранение на ОЯГ;

Заинтересовани групи

МС, МВР, МРРБ, МЕ, АЯР, АЕЦ ДП РАО

Анализ на разходи и приходи

Няма разходи за държавния бюджет

Административна тежест и структурни промени

Не се предвиждат структурни промени и административна тежест.

Въздействие върху нормативната база

В резултат от приемането на законодателната инициатива няма да възникне необходимост от промени в други нормативни актове.

ВНОСИТЕЛИ:

Александър Димитров
Станислав Анастасов